

Åbent brev til Folketingets Undervisningsudvalg om styrket praksisfaglighed i folkeskolen

Af: Ejner K. Holst, næstformand i LO og Jeanette Sjøberg, formand for Undervisningsudvalget i Danmarks Lærereforening

Som repræsentanter for henholdsvis folkeskolen og erhvervsuddannelserne vil vi gerne komme med nogle konkrete forslag til politikerne i Folketingets Undervisningsudvalg, der er i gang med forhandlingerne om at styrke praksisfagligheden i folkeskolen. De aktuelle drøftelser om hvordan folkeskolen kan øge elevernes interesse for erhvervsuddannelserne er vigtig. Det er en samfundsmæssig udfordring, som både handler om virksomhedernes behov for arbejdskraft og om elevernes trivsel og dannelse.

Det lange perspektiv: Øget praksisfaglighed i hele folkeskolen

Der er ikke nemme og hurtige løsninger på det samlede problem. Erhvervsuddannelserne har mistet status over en lang årrække, hvor lovændringer og uddannelsesreformer har gjort folkeskolen mere og mere boglig og præget af test og karakterer. Det seje træk som vil virke, er at øge praksisfagligheden i hele folkeskolen. Det er en svær øvelse som tager tid, fordi det også handler om holdningsbearbejdelse hos alle aktører omkring folkeskolen. Lad praksisfagligheden tælle på lige fod med det boglige. Praksisfaglighed bør så vidt muligt indgå i alle fag og prøver. Der bør være tid og ressourcer til at lærerne sammen kan udvikle undervisningsforløb med fokus på praksisfaglighed. Det bør overvejes om ressourcer til dette kan hentes i den understøttende undervisning.

Derfor er vi enige i, at der bør etableres et ambitiøst udviklingsprogram, der sætter praksisfaglighed på dagordenen – men det kræver mere tid og flere ressourcer, end de hidtidige tiltag har haft. Der er behov for at hæve ambitionsniveauet.

På kortere sigt: Bedre tid og hjælp til uddannelsesvalget

Selvom de holdbare løsninger har en lang tidshorizont er der også mulighed for at gøre noget nu.

Vurderingen af uddannelsesparathed skal anerkende praksisfaglighed på linje med det boglige. Folkeskolens værkstedsfaciliteter og faglokaler skal styrkes. Hvor det giver mening skal det være enkelt og åbenlyst at folkeskoler låner værksteder og faglokaler på erhvervsskoler og gymnasier.

Virksomhederne skal være med til at tage ansvar gennem praktik- og projektføløb. Samarbejdet mellem lærere i folkeskolen og lærere på ungdomsuddannelserne er omdrejningspunktet. Begge dele skal der skabes bedre og forpligtende rammer omkring.

Styrk tilbuddet efter 9. klasse og før ungdomsuddannelserne

I dag er formålet med folkeskolens 10. klasse at give yderligere faglig kvalificering og afklaring af uddannelsesvalg for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse. Det skal – lige som den frie adgang – fastholdes men der er brug for at gentænke indholdet i den nuværende 10. klasse, så reglerne for de obligatoriske fag og den valgfrie del, samt målretningen mod ungdomsuddannelserne, får et enklere udtryk. Reglerne for 10. klasse bør forenkles kraftigt og gælde for alle de forskellige varianter af 10. klasse,

samtidig med at det kommunale ansvar for indhold og finansiering styrkes. I 2018 valgte 36 pct. af eleverne i de kommunale 10. klasser en erhvervsuddannelse. Tilsvarende gjaldt det 12 pct. af 10. klasseeleverne på privatskolerne og 17 pct. af eleverne i efterskolerne 10. klasse. Den kommunale 10. klasse bidrager til at indfri målene i reformen af erhvervsuddannelserne og mange steder er der et godt samarbejde mellem det kommunale 10. klassecenter og erhvervsskolen. Det samarbejde skal udbredes yderligere, som det fx i dag sker hvor kommunale 10. klassecentre er placeret i geografisk nærhed af gymnasier og erhvervsskoler.

Giv bedre adgang til vejledning for alle elever

Danmarks Evalueringsinstitut har for nylig dokumenteret at eleverne i skolens ældste klasser savner vejledning. Efter store besparelser på UU-vejledningen i 2013 får flertallet af elever næsten ingen vejledning i dag. Men unge som vælger gymnasiet har også behov for at blive udfordret på deres uddannelsesvalg. Forældrene har behov for adgang til viden og information for at kunne hjælpe deres børn med at vælge uddannelse.

Vejlederne er krumtappen i mange af de aktiviteter, der foregår, fx introkurser, brobygning, erhvervspraktik, virksomhedsbesøg, Uddannelse og Job og vurdering af uddannelsesparathed. Det er vigtigt at anerkende vejlederne for deres indsats, og der er behov for centralt fastsatte rammer, som styrker det professionelle vejledningsmiljø i kommunerne. Lærere og vejledere skal have bedre rammer for at tilrettelægge aktiviteter indenfor det timeløse emne Uddannelse og Job og erhvervsskoler og gymnasier skal forpligtes til at bidrage.

Samarbejde skal prioriteres

Hvis samarbejdet på tværs af folkeskoler, ungdomsuddannelser og virksomheder skal styrkes – så skal det prioriteres. Både i folkeskolen, i ungdomsuddannelserne og i vejledningen skal der være tid og mulighed for at forberede, gennemføre og evaluere de mange forskellige aktiviteter, der allerede finder sted i dag. Samtidig bør samarbejdet med de lokale ungdomsuddannelser, det lokale arbejdsmarked og arbejdsmarkedets parter systematiseres.